

La gent gran es mobilitza pels seus drets

El 25 de maig de 2017 es va engegar la Plataforma en Defensa de les Pensions Públiques i els Drets de la Gent Gran, formada per associacions de veïns, casals, sindicats, coordinadora de jubilats i pensionistes, amb la Marea Pensionista. Junts fan sentir la seva veu en manifestacions, concentracions, assemblees, xerrades per defensar unes pensions dignes i la gent gran davant dels abusos de la banca, però també el jardí de la residència de la Font dels Capellans o una residència pública al Xup.

Manifestació de la Plataforma de la Gent Gran pel carrer Sant Miquel

La Plataforma en Defensa de les Pensions Públiques i els Drets de la Gent Gran es funda el 25 de maig de 2017, segons explica Enric Martí, representant de Marea Pensionista, amb la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, l'Associació de Veïns i Gent Gran del barri de la Sagrada Família, CCOO, UGT, l'Associació Amics de la Gent Gran de Manresa, l'Associació de Gent Gran de la Balconada, Viure i Conviure, la Coordinadora de Jubilats i Pensionistes de

Manresa, l'Associació de veïns Mion Puigberenguer-Poal, el Casal de la Gent Gran de Manresa i el Casal Nostra Llar de Valldaura. El 2019 modifica la composició, tal com explica Víctor Feliu en requadre a part.

Defensa de les Pensions Públiques

La Plataforma sorgeix amb uns objectius clars: la defensa del sistema públic de pensions, que s'ha consolidat com el principal eix vertebrador de l'Estat de Benestar i és la més important font d'ingressos per a 9 milions de pensionistes i jubilats a l'Estat. Les pensions públiques són un element fonamental per equilibrar els pressupostos de les famílies afectades per la precarietat laboral, l'atur i la desprotecció social. «La sostenibilitat del sistema públic de pensions es troba avui amenaçada a conseqüència de l'augment de l'atur i de les polítiques econòmiques d'austeritat imposades pels governs amb l'excusa de lluita contra la crisi», diu Martí. Des de la Plataforma activen campanyes d'explicació i mobilització «que sumin els esforços dels ciutadans actius i pensionistes per canviar les polítiques que ens han portat a l'actual situació».

Participació a la manifestació del 8 de març 2020 a la plaça Bonavista, davant del BBVA, el dia Internacional de la Dona

El segon gran objectiu és la defensa dels drets de la gent gran, ja que la crisi econòmica ha incidit negativament en la seva qualitat de vida, amb la pèrdua del poder adquisitiu de les pensions, que s'han convertit en un factor necessari per a moltes famílies. Les mal anomenades polítiques d'austeritat han incidit en una reducció dels nivells de prestació dels serveis públics. Per això, diu Martí, «treballarem per millorar la disponibilitat i la qualitat dels serveis públics relacionats amb les necessitats quotidianes de les persones grans, especialment en l'accés als serveis socials i sanitaris, l'enfortiment de les polítiques d'atenció a la dependència, l'erradicació de la violència i la discriminació contra la gent gran, la provisió d'entorns urbans favorables i la participació política efectiva». Per assolir-ho, utilitzen com a eines de treball xerrades i col·loquis, les associacions de veïns dels barris i entitats culturals de Manresa i comarca, per corregir la propaganda del govern

de l'Estat i les entitats financeres i organitzacions empresarials, «que ens volen fer creure que la sostenibilitat de les pensions és inviable, i axó és una falsedat que cal desmuntar amb arguments sòlids».

Amb concentracions i manifestacions ciutadanes pels carrers, posen de manifest «que cal denunciar l'actitud del govern que amb les reformes de les pensions i la precarització dels recursos de la seguretat social vol fer-nos creure que cal anar a la privatització del sistema». Defensen que cal «denunciar aquesta pressió que estan exercint polítics, empresaris financers i alts executius de l'administració, que aprofitant la servitud d'alguns mitjans de comunicació, contaminen amb mitges veritats i falsedats, piconant com una gota malaia sobre la població». Al llarg del 2017, 2018 i 2019 es van organitzar xerrades, concentracions a l'INSS i manifestacions. Des del 2019 es va consolidar una assemblea permanent, els dilluns a la plaça Major, d'una durada de 30 minuts, fins a primers de març del 2020, en què es van interrompre per la pandèmia. El setembre del 2021 s'han reprès les assemblees. De fet al llarg de la pandèmia s'han fet reunions en línia i entre altres temes, també s'ha demanat la celebració d'un referèndum per resoldre l'afectació i la retallada dels jardins de la Residència de la Font dels Capellans. Amb la nova etapa de post pandèmia, se'ls ha girat molta feina, «en defensa de les pensions i dels drets de la gent gran de Manresa», conclou Martí.

La deshumanització del servei bancari

Rosa Maria Ortega: «En ser un tema complex i d'enfrontament als poderosos bancs ens vam aliar amb el Consell Comarcal, perquè així farem més força»

El més de gener de 2021, la Plataforma va presentar una moció a l'Ajuntament sobre la banca, aprovada per tots els grups municipals. Per unanimitat es van comprometre a fer gestions amb les entitats bancàries, el Parlament de Catalunya, el Congrés dels Diputats i el Síndic de Greuges i el Defensor del Poble. En les diverses reunions periòdiques «hem demanat les gestions fetes i hem vist que no n'han fet cap», afirma Victor Feliu, membre del Consell Municipal de la Gent Gran i del Consell Comarcal del mateix àmbit.

Fonts municipals asseguren que van tramitar mitjançant el secretari l'enviament a Madrid de l'acord de Ple. Després de més de mig any, la regidora de Gent Gran, Rosa Maria Ortega, afirma que «en ser un tema complex i d'enfrontament als poderosos bancs ens vam aliar amb el Consell Comarcal, perquè així farem més força». També van obrir una recollida d'adhesions. La moció es va aprovar en el consell polític i «els bancs estan prenent nota de la situació, producte d'una demanda ciutadana».

El 27 de maig, es van reunir directius de CaixaBank (tres representants de Relacions Institucionals i d'Atenció al Client) amb la Plataforma i la Coordinadora de Jubilats per parlar de les queixes rebudes, essencialment pel deteriorament i la deshumanització del servei bancari, de cara a la gent gran. En relació a les denúncies, els representants de la Caixa van aportar un gestor al client per fer d'intermediari. Gràcies a un conveni amb la Diputació, es van col·locar caixers automàtics en pobles on no n'hi havia i s'ha creat el Consultor Sènior per anar resolent els problemes que vagin sorgint. Des de la Caixa es van oferir, als ajuntaments que els ho demanin, a explicar-los els canvis i la instal·lació dels nous caixers. En aquests moments, hi ha 71 entitats de gent gran, casals, associacions, consells, sindicats i ajuntaments de la comarca que s'han adherit a la moció. A partir d'octubre, «ens reunirem amb els responsables dels bancs, la delegada del govern, la consellera comarcal i jo, per posar fil a l'agulla», diu Ortega.

[despiece]

Envelliment a Manresa

La taxa d'envelliment a Manresa és de les més altes de Catalunya i de l'Estat. El percentatge de persones de 65 anys i més de Manresa és del 19,99%. És un percentatge alt, tenint en compte la mitjana de Catalunya, que és del 18,96%. El Bages encara té un percentatge més elevat de persones amb 65 anys i més, un 20,14%, que s'explica pels nombrosos pobles petits que han vist marxar la població jove. Manresa tenia 78.245 habitants i el Bages 180.575, el 31 de

desembre de 2020, segons l'IDESCAT. Manresa té una població envellida, que se centra en les franges d'edat d'entre els 60 i els 79 anys (74%) i compta amb una important població sobreenvellida (per sobre de 80 anys) que suposa el 26,1% de la població gran. Per gènere, les dones grans representen el 56,9%, i els homes el 43,1%. Al Bages, la població de 60 anys i més el 31 de desembre de 2020 segons l'IDESCAT era de 47.362 persones, 26.23% del total. L'índex de dependència global a Manresa és de 57,2 que indica que per cada 100 persones de població activa, n'hi ha 57 de població no activa. Aquest índex és superior al del Bages, que és de 55,9.

Pel que fa a places residencials, Manresa en disposa de 215 assistides públiques, i 197 assistides privades, sumant un total de 412. També cal comptar amb 151 places residencials privades amb prestació vinculada.
[/despiece]

Residències

El maig del 2021 i segons el Registre d'Entitats, Serveis i Establiments de Serveis Socials (RESES) de la Generalitat de Catalunya, a la comarca del Bages hi havia 1.628 places residencials i 512 de centres de dia, distribuïts per bona part dels municipis del Bages, amb una gran concentració a Manresa, amb 404 places de residència i 181 de centres de dia. L'única residència pública és la de la Font dels Capellans, amb 59 places concertades. Algunes de les existents tenen unes poques places concertades, però costen una mitjana de 2.000 euros al mes, amb una llista d'espera de dos anys, que hores d'ara és d'un mes a les places públiques de Manresa. Segons el grau de dependència, es poden aconseguir les Prestacions Econòmiques Vinculades al Servei, de la Generalitat, pel que fa als serveis d'atenció domiciliària, centres de dia o residencials. Tot això en un context d'augment de l'esperança de vida per millora de la qualitat que fa que s'incrementi l'envelliment de la població.

Afectació de la Residència de la Font dels Capellans

Pancarta realitzada conjuntament pel Casal de la Gent Gran de la Font dels Capellans i l'Associació de Veïns del barri. Gener 2021

La Residència Assistida Font dels Capellans la va construir l'any 1987 la Generalitat de Catalunya. El Pla General de 1997 preveia les connexions amb la Font dels Capellans i del conjunt del solar residencial, però es va modificar amb la revisió del 2007. El 2008 es va incorporar la delimitació de l'Àrea Residencial Estratègica (ARE) del sector est de la ciutat. Assumint les reivindicacions de les entitats veïnals, l'any 2014, la Generalitat i l'Ajuntament van prendre el compromís d'executar conjuntament l'obra de l'avinguda dels Països Catalans i el seu entorn, per tal de millorar la mobilitat de la zona. La nova ordenació dels vials es va incorporar a la revisió del Pla d'Ordenació Urbanística de Manresa (POUM), que es va aprovar definitivament el 2017. Així ho explica David Aaron López Martí, regidor delegat d'Urbanisme i Mobilitat: «Es revisa el Pla General i s'incorporen els planejaments anteriors com els ARE del 2008. Aquests canvis consisteixen en el replantejament de l'estructura viària de la Font i la seva relació amb el Guix. Entre d'altres ordenacions s'hi estableix que el carrer Granollers tindrà el traçat recte. En la Memòria del 2007 ja es deia que s'afectaria la residència. Des que es va fer aquella planificació fins que es porta a terme passen uns anys i canvien els protagonistes de les operacions. Quan arrenca el projecte de l'avinguda dels Països Catalans ja incorpora la continuïtat del carrer Granollers a banda i banda de la nova avinguda». «El projecte», afirma el regidor, «mai no s'ha amagat, es va exposar i es va presentar a la residència, però no es va visualitzar». Es va fer un acte de presentació d'inici de les obres amb la presència del conseller de la Generalitat, Damià Calvet.

La titularitat de la Residència és de la Generalitat i, quan es va fer l'exposició pública, Víctor Feliu explica que «no es va comunicar expressament a ningú, ni tan sols ho sabien els dirigents del Casal de la Gent Gran de la Font dels Capellans, 500 associats que tenen la seu a l'interior de l'edifici.» Feliu afirma que si ho haguessin sabut amb antelació, «ho hauríem impugnat i hauríem presentat al·legacions». L'octubre del 2020 s'inicien les obres a l'avinguda dels Països Catalans, que enllaçarà el Guix-Cots-Pujada Roja, Font dels Capellans i Sagrada Família, que malgrat la proximitat no estaven ben connectats entre ells, i descongestionarà el trànsit de la carretera de Vic, a l'alçada de la rotonda de Prat de la Riba. Però aquesta avinguda crea un problema perquè afecta el jardí de la Residència de la Font. La Plataforma diu que s'assabenta del problema el mes de desembre i López reconeix que tots alhora van descobrir que el projecte tenia una mancança: «la

intervenció a l'avinguda dels Països Catalans i el seu entorn va deixar al descobert que no s'havien avaluat prou l'impacte de la prolongació del carrer Granollers i els efectes sobre la residència de la Font dels Capellans».

[despiece]

Història de la Plataforma

Una de les concentracions dels dilluns davant l'Ajuntament de Manresa

L'any 2017, quan arreu de l'Estat s'iniciaven les mobilitzacions dels jubilats i jubilades per defensar el sistema públic de les pensions i reclamar unes pensions dignes, a Manresa diverses entitats veïnals i organitzacions socials vam acordar afegir-nos-hi i constituir una «Plataforma». A diferència d'altres organitzacions de jubilats de l'Estat que concreten la seva reivindicació en la millora de les pensions públiques, les entitats manresanes vam decidir treballar des d'un àmbit social més ampli. Amb aquesta finalitat vam constituir la Plataforma en Defensa de les Pensions Públiques i els Drets de la Gent Gran». Així, doncs, la nostra activitat reivindicativa va més enllà de defensar unes pensions justes i, per tant, també treballem per millorar la qualitat de vida de les persones grans, amb l'objectiu d'aconseguir un envelliment digne. La Plataforma està oberta a tothom qui desitgi participar-hi. L'equip de coordinació el formen la Coordinadora de Jubilats i Pensionistes, l'Associació de Gent Gran de la Balconada, la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes, la Marea Pensionista i els sindicats CCOO. i UGT.

Inicialment ens trobàvem setmanalment, els dilluns al matí des de les 11 fins a les 11.30, a la plaça Major de Manresa davant l'Ajuntament. Ara, a causa de la situació provocada per la pandèmia, les trobades són més espaiades en el temps. Cal assenyalar que a les concentracions ens trobem regularment de 50 a 70 persones. Durant els trenta minuts de la concentració exposem i debatем col·lectivament els temes que afecten essencialment les persones grans, sense oblidar altres col·lectius. Analitzem l'actualitat de les pensions, les propostes del govern central i també altres qüestions d'àmbit local. Sense pretendre fer triumfalismes, cal reconèixer que el treball que s'està

fent des de la Plataforma cal considerar-lo molt positiu. Algunes de les nostres reclamacions depenen del govern central però n'hi ha d'altres que corresponen a altres administracions més properes com són la Generalitat i l'Ajuntament de Manresa. Fins al dia d'avui han estat un mesos d'intens treball. Hem fet xerrades als barris de Manresa; hem organitzat conferències/col·loqui amb la diputada al Congrés Aina Vidal, membre de la comissió del Pacte de Toledo, i amb Domiciano Sandoval, portaveu de Marea Pensionista; periòdicament ens reunim amb l'Ajuntament; hem convocat manifestacions diverses; fem difusió de les nostres inquietuds a través dels mitjans de comunicació, etc. Actualment les mobilitzacions es concentren en el rebuig al deficient servei bancari, en la denuncia del nyap urbanístic que destrossa el jardí de la residència geriàtrica de la Font dels Capellans i en la reivindicació d'una nova residència pública al barri del Xup. S'ha fet molta feina, però encara en queda molta per fer!

Víctor Feliu i Ferrer

[/despiece]

Confrontació

Quan es planten les estakes tothom s'alarma. López fa autocrítica i reconeix que genera molt malestar: «Hi ha un error, ens hem equivocat». «Som persones sensibles, que ens hem mogut molt intentant resoldre problemes i millorant. No hi ha cap maldat ni vam intentar col·locar unes estakes per veure si no se n'adonaven. Algunes percepcions davant de cada moviment nostre han estat d'una oposició sistemàtica». Des de l'Ajuntament, «ens hem proposat buscar-hi solucions i reconduir-ho, d'altres no s'han mogut». Van aturar les obres per intentar entendre què havia passat. Van estudiar els efectes i «recuperar els antecedents perquè l'operació es va planificar al llarg dels anys». El regidor hi insisteix: «Hi havia una afectació a la residència i el projecte es va adaptar sense incorporar les mesures per resoldre-la, però tenim una solució i la venim a explicar. Segurament s'hauria entès molt millor si s'hagués explicat abans».

Per al regidor, «la millor solució per a la ciutat és que la trama urbana sigui la més coherent, que relligui els barris i que faci que els espais públics que apareguin millorin en general totes les seves dotacions». Des del punt de vista de l'interès general de la ciutat és que l'avinguda dels Països Catalans i el carrer Granollers estructurin d'una manera molt més clara els barris i els espais de sòl públic per a la residència i l'institut Guillem Catà. Les zones verdes que queden ordenades amb la nova disposició són les millors per al futur de la ciutat, afirma. Tot i que reconeix que «trigarem a veure-ho tot acabat». Ramon Roura, president del Casal d'avis de la Font, diu que «l'Ajuntament a finals de desembre surt amb un nou projecte. Fan una permuta de terrenys amb un particular. L'alcalde Aloy ens va dir que la gent no anaven a una part del jardí, però nosaltres insistim que tot ell forma part del pulmó verd de l'entorn de la residència». López apunta, però, que «la reivindicació per la millora del pati no hi era».

La solució que defensa l'Ajuntament és aprofitar l'obra de l'avinguda dels Països Catalans per condicionar la totalitat del pati i configurar el jardí d'una altra manera, amb un pressupost de 180.000 euros, dels quals 60% provenen de Territori de la Generalitat i el 40% de l'Ajuntament segons conveni. Volen que sigui accessible, amb nou enjardinament, zones d'estada, camins amb itineraris amb seguretat i acompanyament. Es farà simultàniament amb les obres de l'avinguda. L'afectació del carrer Granollers vindrà acompanyada de la compensació. «Tothom hi surt guanyant, però ara ho estem construint a contrapeu. Vist amb distància és una bona solució per a la ciutat». Fora de l'àmbit de la residència, «aprofitem la modificació del projecte per incorporar un

condicionament d'espais lliures per a futures zones verdes i a l'altra banda del carrer Granollers habitem una esplanada per a un gran aparcament provisional». Això contradiu la versió de Ramon Roura, en el sentit que «els cotxes arribaran més a prop de la residència». López entén que a la residència li donarà un respir perquè quedarà protegida per unes voreres molt àmplies i enjardinades, però la valoració de la Plataforma és molt diferent, ja que considera que «és un nyap i perdem el jardí actual i guanyem dues puntes inservibles pel seu desnivell». Mariona Homs, regidora d'Acció i Inclusió Social, intenta posar pau entre dos sectors enfrontats i reconeix que «gràcies a les reivindicacions de la Plataforma, el servei d'Urbanisme es trenca les banyes per buscar solucions. En el fons és una lluita compartida, amb la finalitat que el pati sigui millor».

Mobilitzacions

Les mobilitzacions de la Plataforma van començar el desembre de 2020 quan els residents van veure que alguns treballadors clavaven estacs dins del jardí. Poc abans havien tingut una primera i curta reunió a l'Ajuntament, que no els va aportar la informació que esperaven, on van participar les regidores Mariona Homs, d'Acció i Inclusió Social; Rosa Ortega, de la Gent Gran; l'alcalde Marc Aloy, el tècnic Ricard Torres; Víctor Feliu, en representació de la Plataforma, Ramon Roura, president del Casal d'Avis de la Font dels Capellans, i la directora del centre Anna Valverde, que depèn de l'empresa que gestiona la residència, en aquest cas la cooperativa Suara, que va guanyar el concurs per a un període de deu anys. Fins l'any passat ho havia gestionat la multinacional Eulen. Segons s'explica a la seva web, Suara gestiona també dues llars d'infants de l'Ajuntament de Manresa: la Llum, del barri de la Mion, i la de Bressolvent, de Bufalvent. Ramon Roura, president del Casal d'Avis de la Font dels Capellans i algun membre de la Plataforma van insinuar que hi havia un conflicte d'interessos. Maite Montroi, de l'Oficina de Comunicació del Departament de Treball i Afers Socials de la Generalitat de Catalunya, ho nega rotundament i explica que efectivament, «a Manresa hi ha una residència assistida de gent gran de titularitat pública, però gestionada per la cooperativa Suara. Aquesta és una entitat molt gran, molt important en el sector social i per això segurament coincideix que gestiona altres recursos a Catalunya. Però el concurs d'adjudicació d'aquest centre no té res a veure amb altres serveis. Les llars d'infants ni tan sols depenen del Departament de Drets Socials, res a veure». Alhora vol aclarir que «el fet que hi hagi només un centre de titularitat pública no vol dir que només les places d'aquest centre siguin públiques. Allà on l'administració pública no hi arriba amb centres propis, hi ha la possibilitat de concertar places per convertir-les en públiques; és a dir, són places públiques a tots els efectes per als seus beneficiaris, pagades amb diner públic, però estan en centres d'iniciativa social (és a dir, gestionats per entitats sense ànim de lucre) o mercantil (100% privades).»

El febrer d'enguany, Ramon Roura, va intervenir a ple municipal per demanar un nou estudi, la congelació de les obres i, si no hi ha acord, la celebració d'una consulta ciutadana perquè cadascuna de les parts poguessin explicar les seves propostes i la gent decidís lliurement. El 26 de juliol van presentar una instància demanant la convocatòria d'un referèndum. López entén que hi hagi gent que pot estar en desacord, però no convertir-ho en una dinàmica destructiva. «Crec que no hi haurà un referèndum». L'equip de govern va presentar una proposta de substitució de moció; la redactada per la Plataforma, tenia el suport del PSC, Fem Manresa i Ciutadans. Per a Mariona Homs, «la moció es va pactar i nosaltres anem complint els acords per mandat d'un Ple que ens obliga a fer unes actuacions. No està bé canviar les regles del joc cada vegada perquè s'allarga un procés». Reconeix, però, que «cal destinar més esforços a explicar-nos millor».

L'arquitecte i Cap del Servei d'Urbanisme Ricard Torres Montagut, en les conclusions de

l'informe urbanístic «Modificació Puntual del POUM per alterar el traçat actual del carrer Granollers en la connexió amb l'avinguda dels Països Catalans», de febrer/maig de 2021, assenyalen que «la continuïtat del carrer Granollers amb el traçat ara vigent, respon a l'objectiu de donar coherència a l'estructura viària i a la dels sistemes públics de futur. Es considera que es millora l'accessibilitat a l'entorn de la residència i d'aquesta amb el barri». Des de la Plataforma afirmen que «l'oasi verd de la Residència quedarà totalment envoltat de cotxes, a part de carregar-se el jardí, que és la principal font de vida de la gent gran del Casal i la Residència». Val a dir que la tesi municipal compta amb el suport de la Generalitat, tant des de la Direcció General de Carreteres, que depèn del departament de Territori, com de la d'Afers Socials i Famílies, que depèn del departament de Benestar Social.

L'Ajuntament diu que, en la darrera proposta que van presentar, treballadors i familiars els van donar el vistiplau. Però, segons Rosa Roura, membre de la Junta del Casal de la Gent Gran, «han trucat els familiars i treballadors que els ha convingut». El seu germà Ramon, molt crític amb l'alcalde i regidors locals, recorda que «l'alcalde va dir a Canal Taronja que familiars i residents estaven d'acord amb la nova proposta», i assegura que ha parlat amb nou familiars que tenen residents dins i afirmen que no en saben res, i que posteriorment van manifestar no estar-hi d'acord». La junta del Casal de la Gent Gran va deixar clar que no assistirien a cap reunió ni comissió, «perquè és irrenunciable el jardí que tenim». I des de la Plataforma tampoc no volen ser a la comissió de seguiment «per solidaritat amb ells, que són els afectats del dia a dia». «No és un enfrontament públic a favor i en contra, que sempre hem volgut evitar», afirma Feliu. Per al regidor López, «no s'entén que ni el Casal ni la Plataforma no tinguin interès en la comissió que debat el procés participatiu per generar un nou jardí a la residència».

Exhaurides les possibilitats, la Plataforma, el Casal de la Gent Gran i la Federació d'Associacions de Veïns s'han reunit telemàticament amb tècnics i polítics de l'Ajuntament i amb les parts implicades, per denunciar diversos comunicats de premsa i fer visites in situ per donar a conèixer sobre el terreny el seu posicionament. Han fet manifestacions com la del juny de 2021, des de la plaça de la Pau de la Font dels Capellans fins a la porta de la Residència, on van llegir un manifest de rebuig al projecte municipal. Davant la congelació de la connexió que és motiu de polèmica, tant sí com no, el fet és que a l'octubre, l'Ajuntament té previst començar el nou carrer, ja que no pensen fer marxa enrere. Si tot plegat tira endavant, la Plataforma començarà una segona fase, en ser l'única residència pública de Manresa sense que la Generalitat hi hagi fet cap inversió interna. «Caldrà millorar la infraestructura perquè la gent resident tingui les condicions d'atenció que es mereixen. Lluitem pel benestar de la gent», afirma Feliu.

Clam per la Residència del Xup

L'Associació de Veïns del Barri del Xup reivindica la necessitat de construir la residència geriàtrica al barri. El col·lectiu considera que l'equipament és essencial per millorar la qualitat de vida de la gent gran de la zona i per aconseguir que puguin envellir en el seu entorn natural. Per aquest motiu, els veïns clamen per fer realitat una llar d'avis que l'Ajuntament es va comprometre a executar l'any 2019. La Plataforma va demanar a la Generalitat, que en té la competència, un increment de places públiques a Manresa mitjançant la construcció d'una residència en sòl municipal, gestionada per una entitat o empresa, de 90 places: 30 de privades i 60 de concertades. L'objectiu inicial del consistori era iniciar les obres de construcció al llarg d'aquest any. Però la pandèmia ha estroncat les previsions. «Els efectes econòmics del virus són innegables, però Manresa continua tenint un dèficit de places públiques en residències», exposa l'expresident

de l'Associació de Veïns del Barri del Xup, Joaquín Vizcaíno, que alhora destaca el seu compromís a seguir lluitant «per un projecte de ciutat». «La pandèmia ha servit de justificació, com també passa amb la majoria d'incompliments, per part de l'Administració en general», argumenta Víctor Feliu. Durant mesos, segons ell, «la manca de Govern de la Generalitat també va servir d'excusa per no tirar endavant el calendari que havien previst, per falta de subvencions». La regidora delegada d'Acció i Inclusió Social, Mariona Homs, en difereix i afirma que «des de l'Ajuntament, just abans de la pandèmia, vam encarregar un estudi arquitectònic i econòmic, que va fer l'empresa Sumar, que va ser lliurat a la regidoria el gener de 2020, tal i com deia el calendari».

La Plataforma amb l'alcalde Valentí Junyent per entregar-li les reivindicacions, el dia 25 de juny de 2019. D'esquerra a dreta: Joaquim Vizcaino, Josep Fuentes, Manolo Ramos, Juliana Casero, Valentí Junyent, Víctor Feliu, Marina Hosta, Lucas Vega i Mercè Soldevila.

«Arran del pèssim funcionament de les residències en l'inici de la pandèmia, moltes famílies han mostrat més endavant la seva desconfiança, de tal manera que hi ha residències amb places buides», conclou Feliu. Mariona Homs confirma que després de la covid, les places han disminuït un 20%, «tenim un dèficit estructural de places públiques, en un moment en què se n'estan construint 310 de privades i ja no teníem la competència que va anar a parar a Salut». El 4 de febrer de 2021 es va firmar un document entre l'Ajuntament i la Plataforma per dur a terme un calendari d'execucions, de tal manera que el mes de juliol ja s'havien d'haver iniciat les obres de la Residència del Xup, que estava previst posar-la en funcionament d'aquí a dos anys. Després de la pandèmia treure a licitació les places privades era complicat i «temerari», segons Homs. La Conselleria de Drets Socials de la Generalitat va permetre augmentar les places públiques.

«Ens l'hem replantejat per què volem fer una residència al Xup, en uns moments de canvi de cultura perquè les persones envelleixen diferent i ja no tenim les mateixes necessitats», diu Homs, motiu pel qual l'alcalde, Marc Aloy, va afirmar que la residència «està en quarantena.» Vizcaino lamenta que, en els últims mesos, «l'Ajuntament no ha fet més que posar excuses a l'hora d'activar la residència» i insta el consistori a «aclarir» quines són les intencions reals de l'equip de govern. Homs, amb vint anys d'experiència en el treball residencial, admet que estan en un moment de reflexió profunda per tal de decidir què han de ser les residències en el futur i ho veu com una oportunitat per canviar de model. Quan ja s'acabava la cessió del terreny, si no en feien ús per uns fins socials, la família Farrés n'ha ampliat la cessió per deu anys més. «Això ens permet tenir més temps per triar la millor opció, el millor model i la millor manera de gestionar». Els membres de l'associació destaquen que la seva voluntat és que la residència sigui pública al 100%, per evitar sotmetre-la en mans d'empreses privades. «D'aquesta manera, la nova llar d'avis no només donaria servei als veïns del barri sinó també a la resta de la ciutat, seria un model de residència exemplar, que batejaríem amb el nom de l'estimat Lluís Companys», subratlla l'expresident del Xup.

Homs confessa que li agradaria poder construir la residència al Xup, un cop la pandèmia n'ha posat en crisi el model, «de moment ens hem compromès a desplaçar-nos allà per poder oferir-los tots els serveis». Comenta que les residències «s'assemblaran més a centres sociosanitaris o institucions especialitzades en Salut Mental, mentre que les persones demanen cada cop més serveis d'ajuda a domicili, on hem superat la petició de la Plataforma, que ens demanava augmentar 8.000 hores amb tres anys i en tindrem 18.000. Les places de residència cada vegada costa més d'omplir-les i fins i tot hem vist que hi ha persones que se'n van dels centres per tornar a casa». Homs és contundent: «Les residències 100% públiques actualment a Catalunya no existeixen perquè la Generalitat les fa gestionar per tercers i els equipaments que es fan des dels ajuntaments són mixtos». Amb tot, Vizcaino referma que la «residència pública és una necessitat bàsica per aquelles persones grans amb pocs recursos i per fer del Xup un indret més agradable on viure». «Treballaré fins al final perquè les inversions del consistori també arribin al nostre barri», diu. Feliu insisteix que «com que no surten els números, la Generalitat ha optat per concertar les places que tenen vacants, de manera que ja no haurà de fer la inversió prevista». I avisa: «Els fets són tossuts, la necessitat hi és i s'anirà incrementant amb el temps».

[despiece]

El punt de vista sindical

«Els pensionistes de CCOO ens hem implicat a la Plataforma en Defensa de les Pensions i dels Drets de la Gent Gran perquè és un bon instrument per defensar els nostres drets i condicions de vida», diu Josep Fuentes. Ell mateix remarca que el sindicat participa en les converses amb l'Ajuntament de Manresa per acordar un Pla d'Atenció a l'Envel·liment i la Dependència, «fruit d'una moció que vam impulsar al Ple Municipal el 2017 i que va obtenir el suport de tots els grups». Singularment proposa «definir la fundació Sant Andreu Salut com un instrument clau de les polítiques públiques d'atenció a l'envelliment i la dependència a Manresa i al Bages. Potser ja és hora que reformi el seu patronat amb més presència pública per fer-lo més democràtic i representatiu». I tot i que considera que l'Ajuntament aposta pel Pla Estratègic, creu que la seva concreció s'està retardant massa. «Als responsables municipals els manca més decisió i agilitat».

Residències

També des de CCOO, Josep Ramon Mora defensa el paper de la Plataforma: «El dèficit de serveis assistencials a la gent gran de Manresa no és pas una invenció nostra sinó el resultat d'una diagnosi realitzada en la legislatura anterior que els quantificava». Segons Mora, aquest estudi xifrava unes cobertures adequades en el doble de la dotació actual per al servei domiciliari i, també, que «farien falta més de 200 places públiques de residència». Mentrestant és la iniciativa privada la que impulsa tot un conjunt de projectes «que pretenen convertir en negoci allò que és una necessitat social -diu Mora. I lamenta que les administracions «no hagin estat capaces d'articular una política pública digna d'aquest nom, especialment en referència als serveis residencials que depenen de la Generalitat. Això fa que les famílies que els necessitin avui suportin llargues llistes d'espera per accedir a una plaça pública, i mentrestant pagar vora 1.800 o 2.000 euros mensuals per una plaça privada».

Josep Ramon Mora i Josep Fuentes, jubilats de CCOO, i membres de la Plataforma Foto: Ramon Fontdevila.

Els reptes

Mora és crític amb el govern municipal. Sap que la Generalitat és qui ha de cobrir el dèficit actual, «però l'Ajuntament, amb el seu alcalde al davant, ha de liderar-ne la reivindicació, juntament amb les entitats de la ciutat.». En aquest escenari, apareix el compromís de la residència al Xup.

«L'Ajuntament comptava que la Generalitat augmentaria unes 60 places la dotació de la ciutat i que trobaria un inversor privat que es fes càrrec de la construcció i gestió de l'equipament, però a hores d'ara no s'ha avançat en cap aspecte i això fa que l'alcalde hagi afirmat darrerament que el projecte està en quarantena. Aquesta actitud de l'equip de govern, fet i fet, supedita les polítiques públiques a les necessitats del mercat, quan hauria de ser a l'inrevés».

El model d'atenció

«Una altra qüestió és el model de residència -diu Fuentes- que entenem com la continuïtat de la pròpia llar, on la persona tingui la més gran llibertat de moviments i conservi les seves rutines». Certament, avui la majoria de persones grans volen quedar-se el major temps possible a casa seva i això reclama una bona oferta d'atenció domiciliària per tal d'arribar a més persones o per tal que, segons Fuentes, «les que la necessitin tinguin més temps d'atenció i també perquè es complementi amb més serveis. Les teleassistències, els menjars a domicili, la domòtica, el voluntariat de suport, els centres de dia...». Finalment, a l'horitzó queden els pisos tutelats, uns equipaments a mig camí de l'atenció domiciliària i les residències. «Les iniciatives de caràcter privat que puguin sorgir tenen un cost elevat i caldria garantir l'accés a tothom. En aquest punt ens ha semblat que l'Ajuntament és sensible a la proposta». Mora també valora els serveis d'atenció a domicili, «que són els únics de competència municipal, i que han millorat al llarg d'aquesta legislatura. Amb tot, són insuficients i falta definir un model estratègic per al futur».

La perspectiva laboral

Qualsevol reivindicació sobre la vellesa no hauria d'oblidar que al costat de les condicions de vida cal millorar també les dels professionals que hi treballen. Mercè Soldevila i Cati Lorca són membres de la UJP, jubilats i pensionistes de la UGT, i totes dues han estat dècades treballant en residències. «Els sous de les gerontòlogues són del tot precaris -diu Soldevila- i no arriben ni a mil euros! I a sobre, la professió s'ha anat desvalorant socialment. Ha calgut una pandèmia per tal que tothom s'adoni del nostre paper a les residències».

Mercè Soldevila i Cati Lorca, jubilades d'UGT i ex treballadores de la Residència de la Font Foto: Ramon Fontdevila.

El pas de totes dues per la residència de la Font dels Capellans les fa coincidir en la necessitat d'inversions «que durant molts anys no s'han fet, i que són imprescindibles per dignificar-la». Cati Lorca qüestiona el canvi de proveïdors que ha conegut. «Quan Eulen va rellevar la Fundació Sociosanitària del Bages a la Font, tot va començar a anar pitjor». Lorca també insisteix que la Generalitat, titular de l'única residència pública de la ciutat, no ha fet les inversions necessàries. I al capdavant totes dues parlen del jardí en disputa: «durant trenta anys no hi vaig veure ningú en aquella muntanyeta del pati -diu Soldevila- i ara sembla que aquest és el tema. I no, jo em penso que on s'ha de mirar més és a dintre: millorar l'atenció als avis i dignificar les treballadores». Lorca puntualitza: «I això no és només qüestió de sou, sinó també de formació o fins i tot la necessitat d'avançar l'edat de jubilació a la seixantena. Ara arribem als 65 baldades!». [despiece]